

103880 - Kabirdeki lahd ve şakk'ın şekli

Soru

"Şakk" usûlüne göre defnedilmiş olan ölünün yüzüne hemen toprak atmaya başlamak câiz midir?

Bu yola başvurmak zorunda kaldığımız gözönünde bulundurulursa, bu iş (ölüyü şakk usûlüne defnetmek) için doğru olan şekil (yöntem) hangisidir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Şakk usûlü şöyledir: Kabrin ortasında cesedin yerleşebileceği kadar bir çukur kazılır. Ölünün üzerine çökmemesi için de kabrin iki tarafı kerpiç tuğlalarla örülür. Sonra yüzü kibleye gelecek şekilde ölü iki duvarın arasındaki boşluğa konulur. Daha sonra bu boşluğun üzerine taşlarla veya başka şeylerle tavan yapılır.Ölünün bedenine değmemesi için tavan birazca yüksek yapılır. Ardından da üzerine toprak atılır.

Lahd usûlü ise şöyledir: Kabrin duvarının kibleye en yakın yerin altı (tabanı) ölünün yerleşebileceği kadar oyulur.Sonra yüzü kibleye gelecek şekilde ölü bu oyuğa yerleştirilir. Daha sonra bu oyuk, ölünün sırtının arkasına gelecek şekilde kerpiçlerle kapatılır.Ardından da toprakla doldurulur.

Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz: (Dr. Abdullah es-Suheybânî; Ahkâmu'l-Mekâbir fi'ş-Şerâti'l-İslâmiyye", s: 30)

Lah ve şakk usûlleri, İslâm âlimlerinin oybirliğiyle câizdir. Fakat lahd usûlü daha fazîletlidir. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri lahd usûlü yapılmıştır.

Nitekim Müslim'in bu konuda rivâyet ettiği hadis şöyledir:

أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ: اْحْدُوا لِي لَحْدًا ، وَأَنْصِبُوا عَلَيَّ اللَّبْنَ نَصْبًا كَمَا صُنِعَ
[بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.] رواه مسلم

"Sa'd b. Ebî Vakkâs -Allah ondan râzı olsun-vefat etmiş olduğu hastalığında şöyle demiştir:

- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e yapıldığı gibi bana da lahd kazın ve üstüme kerpiçler dikin (üzerimi kerpiçlerle örtün)." (Müslim, hadis no: 966)

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Sünnet olan; Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrine yapıldığı gibi ölünün kabrine de lahd yapılmasıdır." ("el-Muğnî", c: 2, s: 188)

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Âlimler, ölüleri lahd ve şakk usulleri ile kazılan kabirlere defnetmenin câiz oluşunda ittifak etmişlerdir. Fakat yer sert ve toprağı çökmüyorsa, lahd usulü daha fazîletlidir. Eğer toprak gevşek ve çöküyorsa, şakk usûlü daha fazîletlidir." ("el-Mecmû", c: 5, s: 252)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Fakat şakk usûlüne gerek duyurulursa, böyle yapmakta bir sakınca yoktur. Kabrin kazıldığı yer, kum cinsinden ise, şakk usûlüne ihtiyaç duyulur. Zirâ kum olan yerde lahdin yapılması mümkün değildir. Çünkü kuma lahd yapıldığı zaman yıkılır. Dolayısıyla ölü için bir çukur kazılır.Sonra onun ortasına bir boşluk kazılır. Daha sonra kumlar çökmesin diye ölünün konulacağı boşluğun iki tarafına kerpiçler konulur. Ardından da ölü bu kerpiçlerin arasına konulur." ("eş-Şerhu'l-Mumti", cı

5, s: 360)

Buna göre kabir ister lahd usûlü olsun, isterse şakk usûlü olsun, ölünün yüzüne veya cesedine hemen toprak atılmaya başlanmaz.Çünkü lahd usûlünde ölü, kabrin duvarına oyulan oyuğun içine konur. Dolayısıyla ölünün üzerine toprak atılmaz. Şakk usûlünde ise, toprak ölünün üzerindeki tavanın üzerine atılır. Ölünün üzerine hemen toprak atılmaz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.